

Zasada efektywności zamówienia

Dr hab. Paweł Nowicki, radca prawny
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Warszawa, 16.11.2020 r.

Zasada efektywności zamówienia

- Art. 17 ust. 1 Pzp:

Zamawiający udziela zamówienia w sposób zapewniający:

1. **najlepszą jakość** dostaw, usług, oraz robót budowlanych, uzasadnioną charakterem zamówienia, w ramach środków, które zamawiający może przeznaczyć na jego realizację, oraz
2. uzyskanie **najlepszych efektów zamówienia**, w tym efektów społecznych, środowiskowych oraz gospodarczych, o ile którykolwiek z tych efektów jest możliwy do uzyskania w danym zamówieniu, w stosunku do poniesionych nakładów.

Dwa obszary efektywności

- Po pierwsze: efektywność w sensie optymalizacji zaspokojenia potrzeb zakupowych zamawiającego, ocenianej przez pryzmat relacji ceny/kosztu do jakości.
- Po drugie: efektywność w sensie jak najlepszej realizacji tzw. celów strategicznych (polityk horyzontalnych), o ile są one możliwe do zrealizowania w ramach środków finansowych, którymi dysponuje zamawiający.

Konieczność zwiększenia efektywności

- Jednym z celów reformy unijnego prawa zamówień publicznych z 2014 r. była poprawa skuteczności wydatków publicznych.
- Jednocześnie: przyjęcie, że zamówienia publiczne mają odgrywać kluczową rolę w realizacji strategii Europa 2020.

Best Value for Money

- Zasada efektywności to odpowiednik zasady *Best Value for Money*.
- Środki finansowe zamawiających są zawsze ograniczone, zatem zapewnienie efektywności ekonomicznej musi polegać na jak najlepszej ich alokacji w stosunku do osiągniętych efektów związanych z realizacją zamówienia publicznego.

Konieczne warunki efektywności

- Dążenie do zwiększania konkurencji na rynku zamówień publicznych.
- Usprawnianie procedur.
- Profesjonalizacja kadr.
- „Standaryzacja” kontroli zamówień publicznych.
- Zmiana paradygmatu zamówień publicznych.

Zasada efektywności – wątpliwości...

- Czy tzw. „zasada efektywności” jest rzeczywiście zasadą w rozumieniu teorii prawa?
- Jeśli tak, to co to oznacza?
- Jak należy ją realizować?
- Czy ustawa Pzp zawiera odpowiednie instrumenty, które pozwalają ją zrealizować?
- Kiedy należy uznać, że została zrealizowana?
- Jak ją kontrolować?

Status zasady efektywności

- Zasada efektywności nie jest realizowana wg koncepcji „*all or nothing*”, lecz „*more or less*”.
- Możemy uznać zasadę efektywności za tzw. normę optymalizacyjną lub tzw. normę programową.
- Zasada efektywności wyznacza pewien standard prawny działań zamawiających.

Ograniczenia realizacji zasady efektywności

- Niepełna wiedza odnośnie przedmiotu zamówienia publicznego i rynku właściwego.
- Brak czasu.
- Brak kadr.
- Restrykcje budżetowe.
- Brak optymalizacji ryzyka.

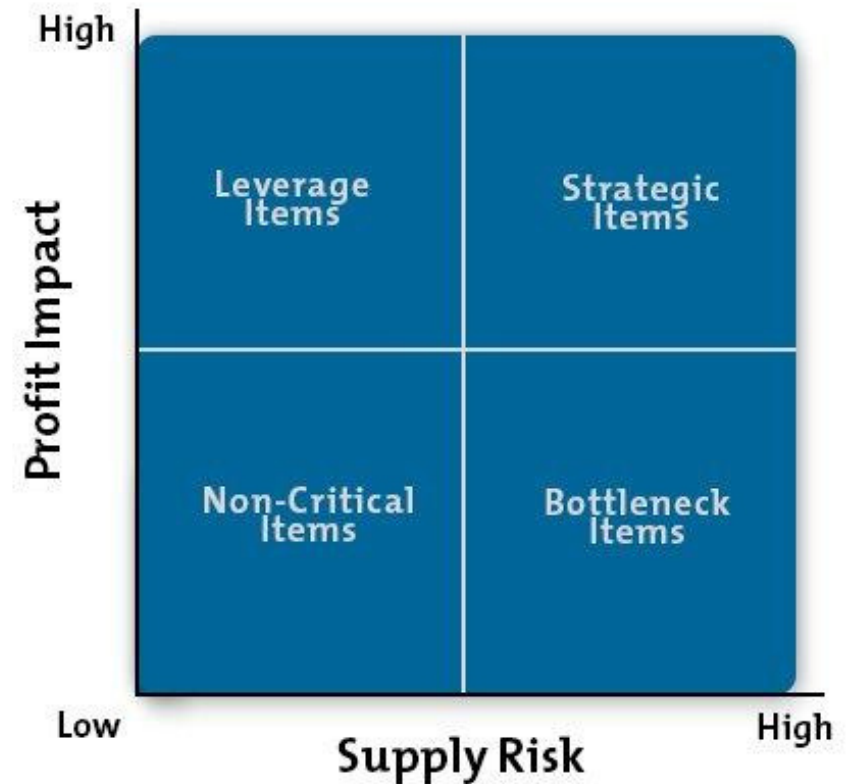
Instrumenty pzp służące realizacji zasady efektywności

- Planowanie zamówień publicznych;
- Analiza potrzeb i wymagań;
- Wstępne konsultacje rynkowe;
- Tryby negocjacyjne;
- Ewaluacja realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Macierze zakupowe

- Celem uproszczenia procesów zakupowych można zalecać wykorzystanie macierzy zakupowych.
- Obok tzw. macierz Kraljica, dzieląca kategorie zakupowe na 4 kategorie:
 - 1) produkty strategiczne,
 - 2) produkty dźwignie,
 - 3) produkty tzw. wąskiego gardła,
 - 4) produkty standardowe.

Analiza potrzeb i wymagań

- Art. 83 ust. 1 Pzp

Zamawiający publiczny, **przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, dokonuje analizy potrzeb i wymagań**, uwzględniając rodzaj i wartość zamówienia.

Analiza potrzeb i wymagań

- Art. 83 ust. 2 Pzp

Analiza, o której mowa w ust. 1, obejmuje **w szczególności**:

1. Badanie możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb z wykorzystaniem zasobów własnych;
2. Rozeznanie rynku:
 - a) W aspekcie alternatywnych środków zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb;
 - b) W aspekcie możliwych wariantów realizacji zamówienia albo wskazuje, że jest wyłącznie jedna możliwość wykonania zamówienia.

Analiza potrzeb i wymagań

Analiza, o której mowa w ust. 1, wskazuje:

1. Orientacyjną wartość zamówienia dla każdego ze wskazanych wariantów, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. b;
2. Możliwość podziału zamówienia na części;
3. Przewidywany tryb udzielenia zamówienia;
4. Możliwość uwzględnienia aspektów społecznych, środowiskowych lub innowacyjnych zamówienia;
5. Ryzyka związane z postępowaniem o udzielenie i realizacją zamówienia.

Raport z realizacji zamówienia

- Art. 446 ust. 1 Pzp

Zamawiający sporządza raport z realizacji zamówienia, w którym dokonuje oceny tej realizacji, w przypadku gdy:

- 1) na realizację zamówienia wydatkowano kwotę wyższą co najmniej o 10% od wartości ceny ofertowej;
- 2) na wykonawcę zostały nałożone kary umowne w wysokości co najmniej 10% wartości ceny ofertowej;
- 3) wystąpiły opóźnienia w realizacji umowy przekraczające co najmniej 30 dni;
- 4) zamawiający lub wykonawca odstąpił od umowy w całości lub w części, albo dokonał jej wypowiedzenia w całości lub w części.

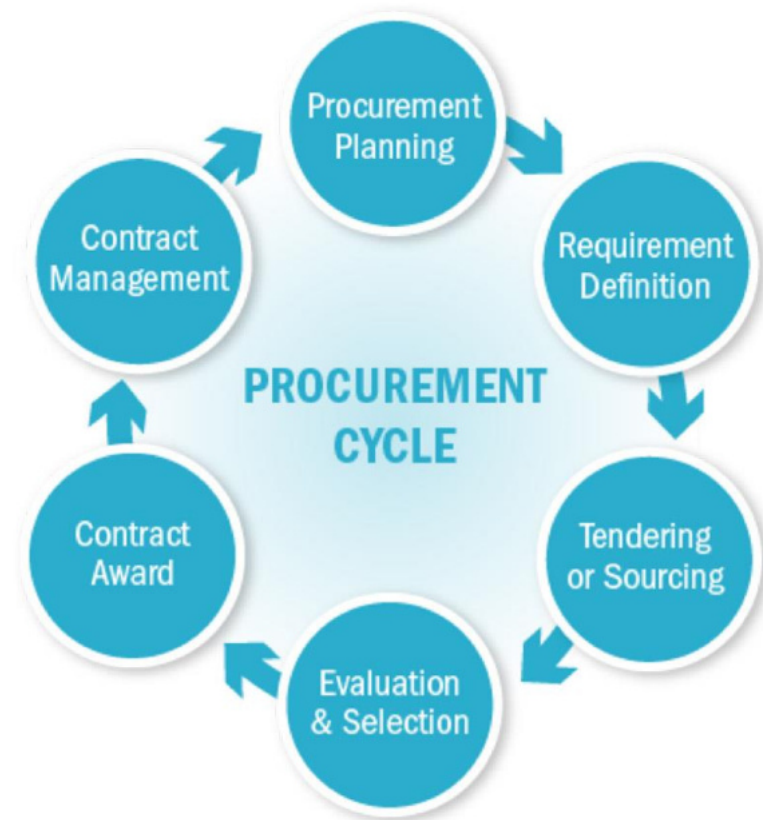
Raport z realizacji zamówienia

- Raport zawiera:
 - 1) wskazanie kwoty, którą wydatkowano na realizację zamówienia, oraz porównanie jej z kwotą wynikającą z szacowania wartości zamówienia oraz ceną całkowitą, podaną w ofercie albo maksymalną wartością nominalną zobowiązania zamawiającego wynikającą z umowy, jeżeli w ofercie podano cenę jednostkową lub ceny jednostkowe;
 - 2) wskazanie okoliczności, o których mowa w ust. 1, oraz przyczyn ich wystąpienia;
 - 3) ocenę sposobu wykonania zamówienia, w tym jakości jego wykonania;
 - 4) wnioski co do ewentualnej zmiany sposobu realizacji przyszłych zamówień lub określenia przedmiotu zamówienia, z uwzględnieniem celowości, gospodarności i efektywności wydatkowania środków publicznych.

Cykl zamówień publicznych

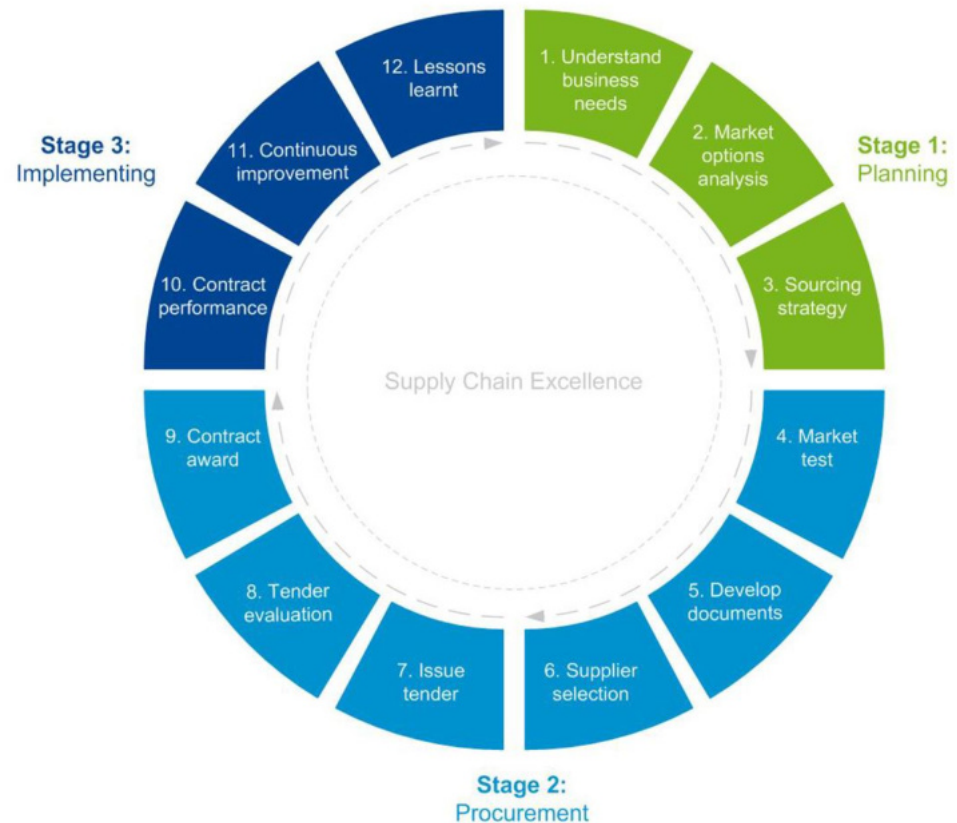
- Cała koncepcja efektywności opiera się na tzw. cyklu zamówień publicznych.
- Jest to przykład wprowadzenia metodologii *SCM* do zamówień publicznych.

Zarządzanie zamówieniem publicznym

- Zarządzanie zamówieniem publicznym jest procesem trzyetapowym.
- Profesjonalizacja zamówień publicznych wymaga fachowego podejścia na każdym etapie.

Dziękuję za uwagę!

Dr hab. Paweł Nowicki

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

pnowicki@law.umk.pl